

N:o 5.

Redaktör och utgifvare:
FRANS J. HUSS.

Telefon: Vasa 619.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 1 Mars 1897.

Expedition: Kungstergatan 56.

Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.

Annonspis 20 öre pr petrad.

17:e Årg.

Herman Brag.

Richard Wagner har med sina stora musikdramer skapat en stil, som i fråga om operans vokala, dramatiska och instrumentala byggnad af många anses som den enda för scenen värdiga, och dessa skulle gerna vilja förpassa den komiska operan och buffan till skräpkammaren. Men om detta nu är en ytterlig ensidighet, så ser man dock i vår tid på många håll kritiken underkänna värdet af den komiska operan på ett sätt, som ger densamma en mycket tillbakaskjuten ställning. Af annan åsigt är deremot publiken. Det stora flertalet af denna har ej förmåga eller lust att tränga ned på djupet af den lärda musikens mysterium, på teatern vill man njuta utan ansträngning, vill hellre skratta än gråta, och därför skall den komiska operan aldrig kullvoterats af publiken, som dock har sista ordet i fråga om operascenens vara eller icke vara. I andra årgången af denna tidning finner man en uppsats af A. L. om »den komiska operans företräden». Han yttrar sig sålunda derom:

»Den »stora» operan är visserligen i så måtto höjden af konst, att musiken der kan rikare utveckla sina medel, men hon är det icke, om vi tänka som så, att ett konstverk är fullkomli-

gare i mån af icke sin rikdom utan sin helgjutenhet, sin inre harmoni mellan alla smådelar, sin enhet af innehåll och form.» Han säger vidare: »Hos den tragiske hjälten fordrar man full medvetenhet och viljefrihet i hans handlingar, den komiske hjälten är deremot ej fullt medveten om sin svaghet och blir derigenom ännu mera komisk; man skrattar ut honom, mer

detta bekommer honom ingenting; han framhärdar lika fullt med naiv inbilskhet, med naturbarnets älskvärda sofistik i sitt patos.»

Dessa reflexioner ha trängt sig på oss, då vi nyligen haft på vår operarepertoar samtidigt ett par så vidt skilda pjäser som »Valkyrian» och »Martha». Uti den senare operan, af publiken mera omhuldad än den förra att döma af antalet föreställningar, finna vi den komiska figur, med hvars representant vi här vilja sysselsätta oss, meddelande bilden af Herman Brag, vår operas för närvarande främste basbuffo, som af lord Tristram i »Martha», den narraktige, högförnämde, fjeskande kurtisören gör en typ af särdeles komisk verkan, och som redan i många andra roller dokumenterat sig som en af vår k. operas bästa och mest använda kapaciteter på den komiska operans område, hvarom den här följande förteckningen af hans konstnärsvksamhet bär intyg.

Axel Herman Theodor Brag är född i Kalmar den 1 april 1860. Efter slutade skolstudier blef han 1879 student vid Upsala universitet och gjorde sig der mycket bemärkt som sångare i den bekanta studentkören O. D. Han lemnade denna stad 1884 för att sedan egna sig åt sångkonsten. Efter att år 1886 ha studerat denna för den berömde läraren Julius Stockhau-

A. Dahllöf foto.

Herman Brag.

J. Cederquist auto.

sen i Frankfurt am Main, var han i ett par år engagerad vid tyska operascener, först i Pilsen, der man ett år 1888—89 hade en tysk opera, som af dervarande tyskar sattes upp som antagonist till den czeckiska, och sedan från 1889 till 1890 i Metz. Under sitt engagement vid dessa operascener uppträdde han som *Marcel* i »Hugenotterna», *Gaveston* i »Hvita frun», *Mefistofeles* i »Faust», *Heilmann* i »Undine» och *Stadiger* i »Vapensmeden» (båda af Lortzing), *Gazella* i »Lucretia», *Plumkett* i »Martha», *Rocco* i »Fidelio», *lord Syndham* i »Czar och timmerman», *Falstaff* i »Muntra fruarna», *Bazil* i »Barberaren», *Sparafucile* i »Rigoletto», *Pietro* i »Den stumma», *Usbek* i »Muraren», *Jakob* i »Josef i Egypten» och *guvernören* i »Don Juan» m. m. Från hr Brags uppträdande i Pilsen hade vi tillfälle att meddela en betydande framgång för honom som *kardinalen* i »Judinnan». Efter denna verksamhet på de tyska scenerna begaf sig sångaren till Milano, der han under ledning af den berömda Lamperti ytterligare utbildade sin sångkonst.

Från hösten 1891 har herr Brag varit anställd vid vår kungl. opera, der han först lät höra sig som *Plumkett* den 26 augusti. Hans uppträdande då gaf oss anledning yttra, att herr Brag med sin för scenen lämpliga röst och visade dramatiska talang, särskildt i den komiska stilen, helt visst skulle blifva en god ackvisition för vår operascen och en passande efterträdare åt Pelle Janzon, efter hvars fränfalle i slutet af 1889 det hufvudsakligen var herr Strömberg, som hade att uppbära hans komiska partier. När då denne 1894 till följd af sjukdom måste lemna k. operan, var det en god sak för densamma att vara i besittning af herr Brags väl dokumenterade talang i det komiska facket. Också har densamma tagits rätt mycket i anspråk, såsom följanda rolförteckning visar. Af de partier han utfört i Tyskland är det endast *Plumkett*s, *Sparafucile*s och *Falstaff*s, hvilka han återgifvit äfven på vår operascen. Hans öfriga der utförda roller äro *Baskir* i »Lalla Rookh», *Gil Perez* i »Den svarta dominon», *Bartholo* i »Figaros bröllop» och »Barberaren» samt *Figaro* i nyssnämnda Mozarts opera, *Gigoli* i »Diamantkorset», banditerna *Giacomo* i »Fra Diavolo» och *Malvolio* i »Stradella», *Kuno* i »Friskyttan», *Leporello* i »Don Juan», *don Jafet* i »Giralda», *Colas* i »Bastien och Bastienne», *Lux* i »Bybarberaren», *Bijou* i »Postiljonen», *Dikephilos* i »Phryne», *Kezal* i »Brudköpet», *don Pasquale*, *Jossemaume* i »Advokaten Pachelin», *Bombardon* i »Guldkorset», *Schahabahan* i »I Marocko», *Tristan* i »Martha», *kungen* i »Sven Orädd», *Ludvig XII* i »Skrifvarkungen», *Pedro* i »Granadas dotter», *von Kofeldt* i »Per Svinaherde», *konungen* i »Aida»,

Méru i »Hugenotterna», *de Brétigny* i »Manon», *Reinmar* i »Tannhäuser», *Dulcamara* i »Kärleksdycken», *Cornelius* i »Nürnbergerdockan», *Pistol* i Verdis »Falstaff», *Campo major* i »Kronjuvelerna» och *Löpar-Nisse* i »Vermälningarna».

Herr Brag ingick sommaren 1892 äktenskap med fröken Ida Moritz, en af vår k. operas primadonnor, som der i november 1890 gjorde sitt inträde med Julias parti i Gounods »Romeo och Julia».

Till Franz Schuberts lefnadsteckning.

(Forts. och slut.)

I det föregående har nämnts, att Franz Schubert befriades från skoltvånget för att uteslutande egna sig åt musiken af en ung student Franz Schober, hvars moder var rik och i hvars hem Schubert blef upptagen, hvarjemte han af honom länge egde god ekonomisk hjälp. Denne Fr. v. Schober lär ha varit svensk, född å Torup i Skåne, der fadern var disponent (död 1852 som hofråd i Dresden). Schober skref texten till flere af Schuberts sånger och det sista bref denne skref var till honom. En annan svensk kom också i beröring med Schubert, nämligen f. d. hofsångaren Isak Berg under dennes utländska resa 1827—29, då han offentligt sjöng i Dresden, Prag och Wien. I sistnämnda stad hade han äfven Franz Schubert till åhörare vid utförandet af svenska folkvisor, och Schubert blef så förtjust i dessa, att han utbad sig en afskrift af dem och begagnade utan att fördölja sitt fynd de ypperliga melodierna i sin berömda Pianotrio i Es dur (op. 100).*

* * *

En naturlig följd af Schuberts växande ryktbarhet som tonsättare var, att han blef ljuden till gäst hos flere familjer i fädernestaden. Hans enkla natur och frihetsälskande sinne gjorde emellertid att stora världens glans och umgänget inom densamma behagade honom mindre, än den krets han genom födsel och uppfostran eller genom vänskapsförbindelser tillhörde.

När han en gång var bjuden till furstinnan Kinsky, då inför sällskapet flere af hans sånger utfördes utan att man tycktes taga notis om dem, gick värdinnan fram till Schubert för att säga honom några vackra ord och likasom framföra en ursäkt öfver gästernas beteende. Schubert svarade då, att hon icke skulle besvära sig dermed, han var van vid sådant och kände sig då mindre generad.

Det var dock en familj i den förnämna världen, hos hvilken Schubert

trifdes väl, greve Esterhazys på Zélecz, ett i Ungern beläget gods, der Schubert länge och upprepade gånger uppehöll sig. Greve Esterhazy hade föreslagit honom att blifva musiklärare i hans familj, och detta biföll Schubert utan invändningar. Han ledsagade sålunda den grefliga familjen på sommaren 1818 första gången till Zélecz för att sedan fortsätta den der begynta undervisningen under familjens vintervistelse i den österrikiska hufvudstaden. Sin lyckligaste tid tillbragte väl Schubert här i denna musikaliska och rikt begåfvade familj, der hans snille och fulla värde blef uppskattadt. Liksom han var medelpunkten i familjens musikaliska lif, så blef han snart allas favorit, och läraren blef en vän i huset för alltid. Men äfven ett annat band skulle fängsla honom vid denna familj: han skulle nämligen här finna det ideal, som fylde hans hjerta och själ. Husets yngsta dotter, comtesse Caroline, var det, som hos honom tände en bøjelse så djup och eldig, att den oförändradt bibehöll sig till hans sista stund. Omsvarad blef den emellertid, och föremålet för densamma anade väl knappast hur stark den var. Ingen bekänneelse af hans lidelse störde det goda förhållandet mellan Schubert och den grefliga familjen, och knappast blef väl betydelsen af det yttrande rätt förstått, hvilket Schubert fälde, då den unga grefvedottern skämtsamt förebrädde honom att han ej tillegnat henne ett enda af sina verk: »Hvarför det,» svarade Schubert, »er är ju i alla fall alltsammans tillegnat!» Visserligen bär en af Schuberts vackraste kompositioner, *Fantasien* i F moll (op. 103), Carolines namn, men ovisst är om Schubert har själf gjort denna tillegnan eller (såsom hans biograf Kreissle von Hellborn uppgifver) det skett efter hans död genom en förläggare af hans verk.

Att det landtliga vistandet på Zélecs äfven i konstnärligt hänseende ej blef utan frukt är naturligt nog, då man känner Schuberts stora produktivitet. Två- och fyrhändiga pianostycken, i synnerhet marscher, sonater och variationer, men äfven sånger och flerstämmiga vokalsaker uppstodo vid denna tid. Derjemte fö summade han icke att midt ibland det folk, som nu omgaf honom, lyssna till och uppfånga de underbara melodier, som der ha sitt hem och hvilkas melankoliska pors är så underbart förtrollande. Han uppskref desamma genast han hört dem, och hans fantasi ombildade dem sedan i konstnärlig form. Så uppkom »*Divertissement à la hongroise*» (op. 54) såsom ett förtjusande minne från dessa lyckliga somrardagar. Visor, dem han hörde en piga i köket sjunga, bildade de tema, af hvilka hans mästarehand skapade dessa tonmålningar af så poetisk och sant nationel färg. Så uppstod under ett längre uppehåll på Zélecz 1824 hans stora Duo för piano

* Enligt Signale 1861.

à quatre mains (op. 140), »Variationer» (op. 35) och framför allt sångkvartetten *Gebet vor der Schlacht*, som under flere år uteslutande tillhörde familjen Esterhazy och först senare (såsom op. 139 a)* öfverlemnades åt of föntligheten. Schubert skref denna på begäran af greffinnan, som en morgon bad honom för hennes familjkvartett sätta i musik den dikt af la Motte Fouqué, som utgör texten. Tio timmar derafter, på aftonen samma dag, var den redan färdig, och den omfångsrika kompositionen genomgicks vid pianot till allmän förtjusning. Med tillhjälp af en nära vän till familjen, baron von Schönstein, bildade nämligen familjen en fullständig sångkvartett, i hvilken äfven Caroline, som hade en god altrost och dertill var skicklig pianist, ofta medverkade. Carl von Schönstein var en stor beundrare af Schubert och gjorde hans sånger, särdeles de lyriska, som han föredrog nästan lika bra som Vogl, bekanta i Wiens högsta kretsar. Då Liszt 1838 hade tillfälle att höra honom, bekände han att han »blef rörd till tårar» af dessa Schuberts sånger, hvilken han kallar »den mest poetiske af alla musiker».

* * *

På hösten 1821 började Schubert komponerandet af sin opera »Alfonso och Estrella», hvars textbok var författad af Fr. Schöber. De båda vännerna drogo sig, för att i stillhet få arbeta, undan till nederösterrikiska bergen och bodde hos Schobers onkel, biskopen von Dankesreitner, än på hans slott Ochsenburg, än i det närbelägna St. Pölten. Schubert arbetade med lust och fart, så att han efter några veckor vid återkomsten till Wien hade två akter färdiga, och i februari 1822 var äfven tredje och sista akten fullbordad. Det gälde nu att få operan uppförd, men dertill hade hans vännar för litet makt, och de af Rossini beherskade scenerna slöto sig hårdnackadt till för den tyske mästarens verk. Försöket att genom Anna Milder-Hauptmann få operan uppförd i Berlin misslyckades, likaså Carl M. von Webers försök i Dresden.

För den praktiske musikerns yrke, speciellt såsom offentlig musikledare, synes Schubert ha saknat anlag och förmåga. Karakteristiskt bevis härpå finner man i följande berättelse, som förut anförts i denna tidning men i denna lefnadsteckning må till bildens fullständighet återgifvas.

Genom kapellmästare Krebs' afgång var dirigentplatsen vid Kärntnertheatern ledig, och Schuberts vännar gjorde sig all möda att skaffa honom platsen. Redan hade man administra-

torn Duport på sin sida och uppdragit åt konstnären att lemna en profkomposition, hvilket Schubert också genast gjorde. Vid pianorepetitionerna gjorde sångerskan Schechner honom uppmärksam på en opraktisk punkt i den förnämsta arian och bad om en ändring, som emellertid, beträffande några förkortningar och förenklingar i ackompanjemang, af Schubert absolut vägrades. Vid första orkesterrepetitionen erfor man, att sångerskan i den omämnda arian ej kunde göra sig hörd öfver orkestern, och Schubert blef nu af vännar och bekanta uppmädat att företaga ändringar, men förgäfvades. Så kom generalrepetitionen och allt gick bra utom den der arian. Sångerskan, som hade en nästan oafbruten kamp att utstå mot orkestern, i synnerhet bläsinstrumenterna, blef oakadt sin kraftiga stämma, nedtryckt af dessa. Utmattad sjönk hon ned på en stol i vid rampen. Djup tystnad i salongen; stor spänning kunde man skönja hos alla närvarande. Härunder såg man Duport träda fram mellan grupper, som bildat sig å scenen, och hviskande meddela sig än med sångerskan, än med kapellmästaren. Schubert satt under denna för alla närvarande pinsamma scen lik en bildstod på sin plats, med blicken oafvändt fästad på partituret. Efter lång deliberation trädde slutligen Duport fram till orkestern och yttrade i artig ton följande: »Herr Schubert, vi skola uppskjuta representationen ännu ett par dagar, och jag ber er att åtminstone i arian vidtaga nödiga ändringar och göra den lättare för fröken Schechner.» Flere af konstnärerna i orkestern gjorde nu äfven framställning derom. Sedan Schubert en stund hört på allt detta, utropade han: »Jag ändrar ingenting.» Derpå slog han med en smäll igen partituret, stack det under armen och lemnade med stora steg orkestern. Någon anställning blef naturligtvis ej utaf.

* * *

Särskildt intresse är fästadt vid denna opera derigenom, att den föranledde till ett möte af mindre angenäm art mellan Schubert och Carl Maria von Weber. Den senare kom för uppförandet af sin opera »Euryanthe» till Wien och Schubert bevistade denna. Ett ogynnsamt omdöme, som han fälde om operan, kom till Webers öron och föranledde honom till det yttrandet: »Den tolpen skall lära något först, innan han dömer om mig!» Schubert tog nu sitt partitur till »Alfonso och Estrella» under armen och begaf sig med det till Weber. Denne genomgick verket, och sedan han än en gång ledt samtalet in på Schuberts dom öfver hans opera, sade han i retad stämning och troende att han hade ett förslingsverk framför sig: »Men jag vill säga er, att de första hundarne

och de första operorna brukar man dränka.» Emellertid skildes ej de båda konstnärerna som fiender, och Weber sökte efteråt genom det intresse han visade Schuberts opera godtgöra sin orättvisa.

Franz Schubert hade för öfrigt ej lyckan att komma i närmare förbindelse med sin tids konstbröder, icke en gång Beethoven, med hvilken han i trettio års tid andades samma luft. Visst är, att Schubert tillägnade Beethoven de år 1822 utgifna Variationerna op. 10 à quatre mains. Men om han, såsom Schindler berättar, personligen öfverlemnade dem till den store mästaren och inför hans underbara personlighet stod alldeles förvirrad och utan fattning, eller enligt en annan uppgift under Beethovens frånvaro lemnat häftet vid hans dörr, låter sig ej nu afgöra. Säkert är blott att den i sig själf fördjupade äldre mästaren tog föga eller ingen notis om den yngres blygsammare skapelser. Först under Beethovens sista lefnadsdagar företog sig Schindler att göra honom bekant med en del af Schuberts sånger. »Under flere dagar,» skrifver Schindler, »kunde han ej skilja sig från dem och timtals genomgick han dagligen »Iphigenie», »Grenzen der Menschheit», »Allmacht», »Junge Nonne», »Viola», »Müllernliedern» m. fl. Glad och förtjust upprepade han gång efter annan: »Sannerligen, hos Schubert fins en gudomlig gnista!» Han blef högst förvånad när Schindler berättade, att han redan skrifvit öfver fem hundra sådana sånger, och uttömde sig i lof-ord öfver det originella arbetet och det dramatiskt verkningsfulla i många af dem. Han ville nu äfven se hans operor och pianosaker, men hans sjukdom tilltog nu i så hög grad, att detta ej blef af. Han beklagade emellertid, att han ej förut lärt känna Schubert, och profeterade »att han nog än skulle göra mycket uppseende i världen».

Ett par dagar före Beethovens död trädde Schubert i sällskap med två sina vännar in i hans sjukrum. De stodo tysta vid mästarens dödsbädd, och då man nämnde för honom deras namn fixerade han dem och gjorde en handrörelse, hvars mening man dock ej förstod. Schubert skilde sig djupt uppskakad från anblicken af den, till hvilken han alltid sett upp som sitt högsta ideal och som han kort derefter följde till grafven. Då han med sina vännar Franz Lachner och Randhartinger återvände från begrafningen och de slog sig ned att dricka ett glas tillsammans, så tömde han det första glaset till minne af den hädangångne, det andra för den som närmast skulle följa honom. Han firade så sitt eget minne. Innan följande året gått till ända hvilade hans stoft vid sidan af Beethovens, såsom han så gerna önskat.

—□—

* I förteckningen öfver Schuberts kompositioner (se nr 3) kom genom förbiseende endast op. 139 b, »Nachtgesang», att nämnas.

Utländsk musikrevy för år 1896.

Af konsertsalens noviteter finna vi 5 symfonier, af Gernsheim, G. Mahler, Georg Kramm, Giuseppe Martucci och furst Heinrich XXIV af Reuss. Det af nya orkesterverk mest spelade har varit *Symphonie pathétique* (H moll) af Tschaiowsky, hvars kompositioner för öfrigt varit mycket använda. Äfven Reineckes tredje symfoni (G moll) och Dvoráks *Aus der neuen Welt* (E moll) ha varit uppmärksammade. För öfrigt har »den symfoniska dikten» och annan programmusik haft en framskjuten plats. Såsom nytt i denna riktning har Dvorák lemnat *Wasserman* (Wien), Rich. Strauss »*Also sprach Zarathustra*» (fritt efter Nietzsche), Rimsky-Korsakow »*Scheherazade*» (flerstädes), Fel. Weingartner *König Lear*, Max Schilling *Meergruss*, Vincent d'Indy *Der Verzauberte Wald*, Siegfried Wagner som förstlingsverk *Sehnsucht*. Af Smetanas efterlemnade arbeten har gifvits en symfonisk dikt *Richard III*, dock endast i Dresden; andra af hans orkesterverk hafva ådragit sig mera uppmärksamhet. — Uvertyrerna tyckas ligga i själfvärdet. Vi hafva blott en enda att nämna som verklig novitet, en *Lustspelsuvertyr* af E. N. von Resnais. Äfven de mindre orkesterformerna (Suite, Serenad o. s. v.) ha sett sig styfmoderligt behandlade. Flerfaldigt upprepande har egt rum med Humperdincks nya musik till dramen *Die Königskinder*; en ny humoresk *Zur Carnevalszeit* har gifvits af G. Schumann i Danzig, en Suite *In Fairyland* (Félandet) af F. H. Cowen i London. Af konserter med orkester ha offentligen framträtt *pianokonserter* af Novacek och Stojowski, en *violoncell konsert* af Dvorák, och af den sistnämnde äfven en ny *stråkquartett* i Ass dur.

Nya körverk ha varit få. Giov. Sgambati har utsändt i världen ett nytt *Requiem*, som först gafs i Rom och berömmes som vackert och verkningfullt. Ett par *messor* ha producerats af Mascagni (Pesaro) och F. Klose, ett *Stabat mater* af C. Hohfeld (Mainz), ett dramatiskt körverk *Polyxena* af Theod. Gouvy, en större kantat *Prometheus* af Heinr. Hofmann, en liten *Lebenslied* af Bernh. Scholz. Med Max Bruchs nyhet från förra året, *Moses*, har det gått långsamt framåt, deremot har man visat sig mera bevågen mot hans äldre oratoriska verk »*Odysséens*», »*Achilleus*», »*Lied von der Glocke*» och — fast i mindre grad — »*Arminius*». Fortfarande har hållit sig uppe i publikens gunst Edgar Tinels mycket gifna *Franciscus*. Äfven César Francks *Les Béatitudes* har väckt stort intresse och Hegars *Manasse* har framträtt här och der. Adolf Samuels myste-

rium *Kristus* uppenbarade sig i Köln och Bryssel för första gången, *Krösus* af C. Ad. Lorenz i Breslau, *Abraham* af Martin Blumner i Guben, vidare ha vi att märka *Constantin* af Vierling, *Aus Deutschlands grosser Zeit* af E. H. Seyffardt, *Die Geisterbraut*, ballad af Dvorák, Massenets mysterium (i tre afdelningar) *Eva* och *Kristus* af Fr. Kiel. Af äldre sångverk ha Berlioz' *Requiem* och *Faust* spelat en vigtig rol.

Bland konsert- och scen-notabiliteter saknar man nästan ingen af dem, som hafva ett berömdt namn. För *Marcella Sembrich* ha aktierna stigit högre än förut, medan de för *Adelina Patti* varit i sjunkande. Den förstnämnda förtjuste publiken (på opera och konsert) i Berlin, Wien och München samt företog sitt vanliga triumftåg till Ryssland. Fru Patti lyckliggjorde old England och Nizzas internationella publik med sin konst. *Emma Calvé*, *Melba* och *Nordica* träffa vi åter i London och Amerika. Fru *Sigrid Arnoldson* i Petersburg, Moskva, Tyskland och Holland, *Franceschina Prevosti* uteslutande i Tyskland, *Lola Beeth* bl. a. för första gången i Paris, fru *Gemma Bellincioni* i Ryssland, Wien och Berlin, fru *Alma Fohström* i Moskva, Zürich och Stockholm. Fru *Rosa Sucher* stälde äfven sin kosa till Zürich och Moskva samt lät fira sig som Wagner-sångerska i Budapest. *Marie van Zandt* återfinna vi efter långt pauserande i Brüssel och Paris, *Louise Nikita* i tyska och ryska städer. Fru *Lilli Lehmann* har varit scenen och konsertsalen trogen men fru *Amelie Joachim* har som vis-sångerska ej förekommit utanför Bechstein-salen i Berlin. Emedan hon ej mer kan utföra de stora sångpartierna har fru *Amelie Materna* låtit pensionera sig i Wien, köpte sig en egendom och beredde sig till en turné i Amerika. I spetsen för det unga konstnärssläktet finna vi såsom framgångsrika, fröken *Erika Wedekind* i Dresden, fru *Ellen Gulbranson* och fru *Marie Brema* från London (båda de senare först mera bekanta genom uppträdandet i Bayreuth, sedan mycket anlitade gäster för operan och konsertsalen), fru *Ada Adini* och fröken *Marcella Prega* från Paris, den förra opera- den senare konsertsångerska, äfvensom fröken *Edith Walker* (Wien).

Bland manliga operasolisterna lysa i första rummet *Heinr. Vogl*, *Emil Götze*, *Van Dyck*, *Angelo Masini*, *Tamagno*, *Jean* och *Edvard de Reszké*, *Lasalle*, *Reichmann*, *Scheidemantel*, *Bulss* o. s. v. De höra också till de mest anlitade gästsångarna och att följa deras banor skulle föra oss för vidt. *D'Andrade*, den omtyckte portugisiske barytonuristen, synes ha kommit något efter. Stolt och trygg står deremot mästern *Gura*, och som en omtänksam fader har han redan i sin son Herman skaffat sig en talangfull efterträdare. Till de mest eftersökta konsertsångarna på ora-

toriets och visans fält kunna för öfrigt räknas *Johannes Messchaert*, *Anton Sistermans*, *J. Staudigl*, *von Zur-Mühlen*, *Carl Dierich*, *Rob. Kauffmann*, till hvilka sluta sig de nykomna *Emil Pinks* (tenor) *Anton van Rooy* och *Felix Kraus* (barytonister). Med mycken framgång har den svenska vissångaren *Sven Scholander* — ackompanjerande sig sjelf på luta — för första gången genomströfvat Tyskland.

Att konsten håller ungdomen vid makt, bevisa oss instrumentalvirtuoserna mer än fångarna. *Anton von Kontsky*, pianoriddaren utan fruktan och tadel, tilltrorde sina 80 år ännu en konsertresa kring världen och gjorde sig beundrad af innevånarna i det himmelska riket, australier och andra antipodiska folk. *Carl Reinecke*, som man i Leipzig fann för gammal att dirigera, slog sina antagonister på fingrarna med sitt pianospel. Han har mer än annars varit på resande fot med ständig framgång och väckte i Wien formlig sensation som Mozart-tolkare, deri erkänd som den främste. Bland mera bekanta resande pianistkoryfärer finna vi *Eugen d'Albert*, *Moriz Rosenthal*, *Ignaz Paderewski*, *Emil Sauer*, *Alex. Siloti*, *Bernh. Stavenhagen*, *Reisenauer* etc. Mycket firade ha på senaste tiden blifvit *Ferruccio Busoni*, *Frederic Lamond* och *Josef Hoffmann* (f. d. underbarnet); stor uppmärksamhet har man ock skänkt *Joseph Lhévinne*, eröfraren af Rubinsteinpriset 1895, hans medtäflare om detsamma *Victor Staub* samt hrr *Ossip Gabrilowitsch* och *Edvard Rislér*. *Raoul Koczalski*, — »*Klavier-Benjamin*», som han kallats — har fortfarande hållit sig uppe i publikens gunst (uppgiften om hans ålder äfvensom att han tillhör det manliga könet har, som bekant, genom autentiska handlingar af hans far dokumenterats). Såsom små konkurrenser till honom ha framträtt *Paula Szalit* (Wien), — som nyligen väckt mycket uppseende i Köpenhamn —, *Enrico Turolla* (Italien) och *Michael Zadora* (Newyork). Bland pianohjeltinnorna hafva *Sophie Menter*, *Teresa Carreno* och *Clotilde Kleeberg* skördat de rikaste lagrarna, dernäst *Mary Krebs* och *Anna Falk-Mehlig*; *Annette Essipoff* har endast i Petersburg spelat offentligt. En talangfull, ung Petersburgska, fröken *Sandra Drouker*, har med stor framgång låtit höra sig i Berlin, Hamburg och Köln.

Violist-falangen förde i elden sina vanliga bepröfvade stridskrafter: *Josef Joachim*, *Sarasate*, *Leop. Auer*, *Ondricek*, *César Thomson*, *Ysaye*, *Hubay*, *Heermann*, *Carl Halir*, (för första gången i Amerika), *Sauret*, *Paul Viardot* (i Skandinavien) o. s. v. Till det unga gardet kan räknas *Willy Burmeister*, *Petschnickoff*, *H. Marteau*, *Serato*, *Felix Berber*, *Carl Flesch* (en ny rekryt), *Louis Pesci*, *Bronislaw Hubermann* (artistiskt underbarn) och af violin-färer och fröknar *Teresina Tua*, (comtessa Franchi-Verney)

Gabriele Wietrowetz, Betty Schwabe, Frida Scotta (Schytte), Sophie Jaffé, en företeelse af allra senaste datum. Resande violoncellister ha varit Julius Klengel och Hugo Becker.

Af jubiléer i den värld, der det verkas i och för tonkonsten, kan en mängd anföras. Följande kunna påpekas: 200 år har »Königl. Akademie der Künste» i Berlin uppnått, 75 C. A. Klemms musikhandel i Leipzig och Heckels i Mannheim, 50 C. G. Röders berömda notofficin och Siegels musikförlagsaffär, båda i Leipzig, samt »Neue Berliner Musikzeitung» (grundad af G. Bock). 20 år har förgått sedan festspelshuset i Bayreuth öppnades och Wagners »Nibelungenring» första gången fullständigt uppfördes. På 50 års verksamhet i konstens tjänst kunna Lady Wilma Hallé-Neruda och Camille Saint-Saëns blicka tillbaka.

Musikpressen.

Det nordiske Forlag, Köpenhamn, har utsändt:

För piano två händer:

Stenhammar, Wilh.: *Drei Fantasiën* för pianoforte, op. 11.

Hägg, Gustaf: *La Coquette*, valse de salon op. 10. A mon ami Enile Sjögren; — *Valse lente* op. 11. A. Monsieur Wilhelm Svedbom;

För en röst med piano:

Stenhammar, Wilh., *Sju Dikter ur Ensamhetens Tankar* af Verner v. Heidenstam op. 7 »Der innerst i min ande» (h-fiss), I enslighet försvinna mina år» (d—e), »Min stamfar hade en stor pokal» (ciss—e), »Kom vänner» (h—e), »I Rom, i Rom» (h—e), »Du söker ryktbarhet» (h—e), »Du hade mig kär» (d—fiss).

För piano, violin och violoncell:

Berwald, Franz: *Trio* för piano, violin och violoncell N:o IV Cdur.

Musik och litteratur.

Gustaf Vasas Saga, dikter af Daniel Fallström, musik af Andreas Hallén, illustrationer af Einar Torslow, efter tefflor af J. G. Sandberg och C. G. Hellqvist. Kr. 1,50 (Gustaf Chelius' förlag, Stockholm).

Musikalierna från »Det nordiske Forlag» bära kända och värderade svenska tonsättarenamn, och märkligt nog är att bland dessa finna namnet Franz Berwald. På uppmärksammandet i det danska nabolandet af denne vår märklige komponist finna vi emellertid ett bevis i den biografi af Berwald (jämte porträtt) som vår bekante musikkritiker dr. Adolf Lindgren på anmodan skref för N:r 1 af tidningen »Skandinaviske Signaler», 1894 utgifven af hofmusikhandlaren i Köpenhamn Henr. Hennings, hvilken förestår ofvannämnda förlags musikalie-afdelning. Ofvannämnda pianotrio af

Berwald omnämnes af Ludv. Norman i hans intressanta biografi öfver tonsättaren i Svensk Musiktidning 1881 N:o 17. Norman nämner deri en i manuskript befintlig pianotrio (N:r 4); som ej gifver hans öfriga kammarmusik efter i originalitet och uppfinning.» Det är just denna trio, för hvars utgifvande vi ha att tacka »Det nordiske Forlag». Trion är, liksom andra hit hörande verk af komponisten ej afdelad i särskildt rubricerade satser. Ehuru dessa sålunda sammanflyta, finner man dock det börjande allegrot efterföljas af ett adagio, som i sin ordning efterträdes af »finale quasi presto». Egendomligheter i snitt och intervalls fortskridande, de sällsamma harmonierna, hvarom Norman talar, och som »då och då urartar till bizarri» hos Berwald, återfinner man äfven i detta verk, men detsamma är dock så öfvervägande intressant, att det med skäl kan räknas såsom en högst värdefull tillökning af »kammarmusiklitteraturen.

Af hr Häggs Valser är »La Coquette» en elegant salongsvals med rik och stundom öfverraskande harmonisk färgskiftning, och för utförandet mera fordrande än den andra »Valse lente», som påminner om den franska valsstilen hos Godard o. a.

Stenhammars *Drei Fantasiën* äro i hög grad intressanta stycken, N:r 1 om 8 sidor och de öfriga om 4—5. Första fantasien har en allvarlig karakter med en melodi, uppburen af arpeggier, och med satser afbrutna af koralartade kadenser. Ett sådant afbrott i styckets gång finner man äfven i den tredje fantasien. Alla tre hafva mellansatser med tempo »tranquillo» i rytm och karaktär. Svårt är att säga, åt hvilken af de tre vackra styckena man skall ge priset. I tekniskt hänseende äro de lätt utförbara. I N:r 3 sid. 16 första takten har tryckfel insmugit sig: i första taktens första ackord skall det naturligtvis stå återställningstecken framför det lägre h likasom för det högre, då i stället korset bör flyttas till det lägre a i näst följande ackord. *Sångerna* af samma tonsättare äro af enkel faktur, den andra i ordningen till och med erinrande om Geijer eller Lindblad, n:r 3 är i ballad- n:r 4 i menuettstil. Den första och de båda sista äro i harmoniskt hänseende egendomligare än de öfriga. Tonomfånget är för röst af mellanläge.

Ur *Gustaf Vasas Saga* är ett litterärt-musikaliskt, vackert illustrerad praktverk, hvars titelblad upptager Gustaf Vasas porträtt och hvilket utgör ett vackert minne af festen å kgl. operan i maj förra året till firande af Gustaf Vasas födelse för 400 år sedan på Lindholms säteri, hvaraf lemnas en afbildning, likasom af händelser »Ur Gustaf Vasas saga». Fallströms vackra dikt åtföljes af hr Halléns stämnings-

rika musik för piano eller sång med piano. Det vackra häftet i stort oktavformat, säljes till ett fabulöst billigt pris, hvilket möjliggör en välförtjent stor spridning af den fosterländskt högstämda, så rikt illustrerade dikten. Häftet utkom i slutet af förra året och är tryckt å Centraltryckeriet.

Litteratur.

Från Det nordiske Forlag i Köpenhamn har utsändts:

Illustreret Musikhistorie 11:e och 12:e levering å 1Krone. I förstnämnda häfte, fortsattes 18:e kapitlet (anmaldt i Sv. Musikt. 1897 N:r 18) om Joh. Seb. Bach och börjar 19:e kapitlet, handlande om Georg Friedr. Händel. Illustrationer i detta häfte äro: porträtter af orgel- och klavérvirtuosen Louis Marchand samt två af J. S. Bach jemte en afbildning af Thomasskolan i Leipzig, vid hvilken Bach var kantor, titelblad till Anna Magdalena Bachs Clavierbüchlein och aria ur denna Bachs handskrift (förminsk. skala) samt 1:a delen af Bachs orgelkoral »Wer nur den lieben Gott etc.» (helsida). I tolfte häftet, fortsättande Händels historia, finner man två porträtter af honom samt en afbildning af de berömda sångerskorna Francesca Cuzzoni och Faustina Bordoni-Hasse. Förmämsta notillustrationen i häftet utgöres af början till kören »Doch mit dem Volk Israel» (1 sida) ur H:s oratorium »Israel i Egypten». I häftets slut börjar 20:e kapitlet, innehållande: Den italienske opera buffa. Buffonisterna i Paris. Markedsteatrene och Vaudevillen. Opéra comique og Comédie italien. Rosseau. Duni. Philidor. Monsigny. Grétry. — Det tyske Sangspel. Hiller. Dittersdorf. Mozart.

Det i skandinaviska Norden enastående verket följer man med samma intresse i dessa häften som i de föregående, grundliga till innehållet och till stilen underhållande.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. operan. Febr. 17. Donizetti: *Regementets dotter* (Marie, markisinna: fru ar Östberg, Strandberg; Tonio, Sulpiz, Hortensius: hr Bratbost, Söllerger, Grafström). — 18. Leonecavallo: *Pajazzo* (Nedda: frök. Hallgren). Mascagni: *På Sicilien* (Santazza: fru Brag; Toriddo, Alfio: hr Ödmann, Lundqvist). — 19. *Vermåldingarne*. — 20. *Konsert*. 1) Weber: *Uvertyr till »Euryanthe»*; 2) M. Bruch: *Konsert för violin* (frök. Frida Schytte) och ork.; 3) V. Stenhammar: *Florenz och Blanzeflor* (hr J. Forsell); 4) Massenet: *Méditation* (frök. Schytte); 5) Svendsen: *Norsk rapsodie nr 2*; 6) Sång (hr Forsell); 7) Cui: *Berceuse*, Zarzkycki: *Mazurka* (frök. Schytte). — 21. Adam: *Konung för en dag* (1:a akten). *Blomsterbalett*. Mascagni: *På*

Sicilien (Santuzza: frök. Lindegren). — 22. Gounod: *Faust* (Margareta, Martha, Siebel: fru ar Brag, Strandberg, frök. Karlsohn; Faust, Mefistofeles, Valentin, Wagner: hrr Ödman, Selligren, Lundqvist, Grafström). — 24. Tschaiowsky: *Jolantha* (Jolantha: frök. Alma Hulting, gäst; Marta, Brigitta, Laura: fru W. Strandberg, frök. Karlsohn, Hallgren; kung René, Robert af Burgund, greve Veaudemont, Ebn Jahia, Almeric, Bertram: hrr Selligren, Forsell, Bratbost, Söderman, Strandberg, Nygren). Balett: *Ett romerskt festspel*, dansdivertissement af M. Glasemann. Mascagni: *På Sicilien* (Santuzza: frök. Lindegren). — 25. *Konsert*. 1) Beethoven: Uvertyr till »Fidelio» (E dur); 2) Saint-Saëns: Violinkonsert nr 3, H moll (frök. Schytte); 3) Söderman: »Värfningen» (hr Lundqvist); 4) Violinnummer (frök. Schytte); 5) Bizet: *I Rom*, orkestersuite; 6) Wieniawski: »Airs russes» (frök. Schytte). — 26. Gluck: *Orfeus*. Leoncavallo: *Pajazzo* (Nedda: frök. Hallgren). — 27. *Konsertafdelning*. 1) Weber: Uvertyr till »Oberon»; 2) Saint-Saëns: Violinkonsert (H moll). Gounod: *Philemon och Baucis*. — 28. v. Flotow: *Martha*.

Södra teatern, Febr. 6—21. *Fru Hin* (fru Emma Berg, gäst).

Vetenskapsakademien, Febr. 14. *Fjerde kammarmusiksoarén* af Aulinska kvartetten och hr V. Stenhammar. 1) Haydn: Stråkkvartett, G dur (Peters nr 34); 2) César Franck: Pianoqvintett, F moll; 3) Beethoven: Sonat för violin och piano, Ess dur. — 23. *Andra abonnementssoarén* af frök. Tora Hwass med biträde af hrr Fr. Neruda och L. J. Zetterqvist. 1) Saint-Saëns: Sonat för piano och violoncell; 2) Brahms: Solos för piano; 3) Beethoven: Pianotrio, Ess dur, op. 70.

Å kungl. teatern ha repriser egt rum af »Regementets dotter» med senaste rolbesättningen och af Tschaiowskys melodifagra, 1893 här först uppförda opera »Jolantha», i hvars titelrol fröken Alma Hulting som gäst å nyo lät höra sig å k. operan. Hennes vackra, omfångsrika röst kom den vokala framställningen väl till godo, och utförandet tillfredsstälde i det hela, om än bilden af den blinda konungadottern ej fick samma känsliga och rörande vackra karaktär som hos företrädarinnan i rolen. Hr Forsell hade en ny rol som hertig Robert och blef mycket applåderad efter sången om sin Mathilda, återgifven med mycken patos och kraft men utan dramatiskt uttryck i minspel och åtbörder. Till efterpjes gafs Mascagnis »På Sicilien», och mellan dem en ny balett. Det skulle ej vara ur vägen om såväl Mascagnis opera som »Pajazzo» finge hvila något och ersättas af andra mindre operor till programfyllnad. Schytte-konserterna å k. operan ha varit temligen väl besökta. Den behagliga violinisten har fånglat publiken med sin vackra och rena ton och en högt utbildad om ej tekniskt fullkomlig konstnärlighet. Programmen här ofvan visa hvad fröken Schytte denna gång låtit höra äfvensom öfriga nummer på de under hr Nordqvists ledning väl gifna konserterna.

Vid fjerde kammarmusiksoarén bjöd Aulinska kvartetten på en nyhet för oss, en pianoqvintett af César Franck (konservatorieprofessor i Paris, död 1890

vid 70 års ålder). Detta den lärde tonsättarens verk, ungefär tio år gammalt, är ett mycket originelt arbete med särdeles rik harmonisk skiftning, ofta nog af orolig och bizarr karaktär, men äfven med ljusglimt af melodisk skönhet. Det skulle vara intressant nog att få åter höra denna tonsättning, som tål vid närmare bekantskap. En mycket känd Haydn-kvartett inledde soarén, som skulle ha avslutats med Beethovens stråkkvartett i E moll, op. 59 nr 2, men denna måste med anledning af hr Sandqvists hastigt inträffade opasslighet utbytas mot samme tonsättares sonat för violin och piano i Ess dur, spelad af hrr Aulin och Stenhammar. Soarén var mycket talrikt besökt och soarégifvarne skördade rikt och välförtjent bifall efter alla nummer.

Fröken Hwass hade tillfredsställelsen att se salen fullsatt på sin soaré. Med sådana eminenta assistenter som konsertmästaren L. Zetterqvist och prof. Fr. Neruda är gifvet, att den talangfulla pianisten skulle vinna stor framgång, helst som trionumren voro väl valda och af betydande musikaliskt värde, Beethovens härliga op. 70 i främsta rummet. Med mycken kraft och finess utförde fröken Hwass fem pianonummer af Joh. Brahms (2 rhapsodier, H moll och G moll, op. 79, och 3 intermezzon, op. 76 och 117), Brahms pianokompositioner, äfven de nu gifna, äro delvis intressanta och underhållande men ej sällan något torra.

Musikföreningens senaste intressanta konsert tillhör nästa nummers musikredogörelse.

Från in- och utlandet.

Kungl. operan. I följd af flere hufvudstadstidningars skarpa artiklar mot operastyrelsen, eller egentligen mot operaregissören hr Rundberg, hvars entledigande påyrkats, har hr Rundberg begärt och erhållit tjänstledighet från och med den 25 februari och tills vidare. Mot utgifvaren af »Aftonbladet», deri först och längst denna nya »operastrid» väckts och fortgått, har hr R. uttagit stämning för ärekänkande beskyllningar.

Operasångaren C. F. Lundqvist har i egenskap af ädste sångare vid operan inkallats till ledamot af repertoarkomitén, och det ledande arbetet vid repetitioner å scenen kommer tills vidare att upprätthållas af inom operan befintliga krafter.

Inspicientbefattningen vid k. operan, under många år särdeles nitiskt och väl skött af hr C. M. Boberg, får i dessa dagar på grund af hr B:s sjuklighet ny innehafvare, i det operasångaren H. Nygren lär ha utsetts att sköta de med denna befattning förenade

mångahanda och och viktiga uppgiften. Platsen är dock ej ännu definitivt besatt.

Fru Mathilda Linden sjunger vid sin operasoaré den 2 mars för 50:e gången titelrolen i Glucks »Orfeus».

Musikaliska akademien. Till innehafvare af Beskowska stipendiet är utsedd violinisten M. Ahlberg.

Konsertmästaren Tor Aulin ger den 6 mars kl. 8 e. m. konsert i Östermalms kyrka med biträde af grefvinnan Mathilda Taube, hofkapellmästaren C. Nordqvist, hrr Vilh. Stenhammar, Oscar Bergström, Josef Lang m. fl.

Hr Oscar Lejdström, den bekante sångaren och sångläraren, förbereder en konsert i Musikaliska akademins stora sal till den 19 mars, hvarvid utslutande svenska kompositioner komma att utföras.

Neruda-kvartetten, bestående af konsertmästaren Anton Svendsen, hrr Holger Möller, Christian Petersen och professor Franz Neruda, kommer att härstädes gifva två abonnerade kammarmusiksoaréer den 6 och 8 april i Vetenskapsakademiens hörsal. Programmet kommer att upptaga stråkkvartetter af Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Schumann och Brahms.

Kapellmästaren A. Hallén har fått mottaga en tacksamhetsgård från drottningen af Sachsen. Hr Hallén har på förlag i Berlin låtit utgifva sin orkestersuite »Ur Gustaf Vasas saga» samt tillägnat densamma Vasaättlingen drottning Carola. Drottningen har nu sändt kompositören en dyrbar bröstnål med hennes majestäts krönte namnchiffer i briljanter.

Fröken Frida Schytte, den intagande danska violinkonstnärinnan, erhöi den 27 februari af konungen medaljen »Litteris et artibus».

Norrländsk sångkör i Stockholm. Till alla Norrlands sångföreningar har nyligen utgått inbjudning att samlas sig till en gemensam kör för deltagande i den stora sångarfest, hvilken kommer att hållas i Stockholm omkring den 18 september med anledning af konungens jubileum.

Den samfälda kör, som vid detta tillfälle skulle hylla konungen, beräknas att uppgå till 2,000 man.

Ny svensk opera. I Berliner Fremdenblatt för den 23 januari läses:

Dr Nodermanns nya opera »Skalden» blef i går spelad för en liten krets inbjudna i gäster i den bekante teaterförläggaren Theodor Entsches hem. Operaverket rönt det lifligaste bifall. Den unge svenske komponistens ton-

diktning röjer en afgjord dramatisk talang, hvilken en rik tonfantasi står till buds. I synnerhet anslogo några, de nordiska sagorna karakteriserande sånger, s. k. drapor, hvilka utgjorde ett slags hyllningssånger till de gamle konungarne. I textafseende stöder sig »Skalden» på den isländska »Gunlögs saga». Texten är dramatiskt liflig och har i synnerhet i de sista akterna stora skönheter att förete. Utan tvifvel skola vi snart få njuta af operaverket på de tyska skådebanorna. Det intresse, som från Berlinoperans ledande män kommit detsamma till del, låter hoppas det bästa i thy fall.

Römhildts pianofabrik i Weimar. Vi påpeka annonsen å sista sidan om denna ansedda fabrik. Annonsillustrationen visar Hans von Bülow vid pianot samt Liszt och Wagner lyssnande till hans spel och hvad han säger dem.

Göteborg. Konsert gafs här d. 16 febr. i Handelsinstitutets sal af fröknar Sigrid Carlheim-Gyllensköld och Ruth Hollsten inför en talrik publik. Platstidningarne berömma fröken Gyllenskölds pianistiska egenskaper, eleganta spel och mjuka teknik, särdeles framhållande hennes utförande af Rubinsteins »Kammenoi-Ostrow», Schumanns »Carneval» och Liszts »Taratella». Fröken Hollstens vackra stämma och betydande koloratur samt själfulla föredrag gjorde sig präktigt gällande i »Skuggarian» ur »Dinorah», »Villanelle» af Dell'Acqua och »Mazurka» af Chopin-Viardot. De behagliga artisterna föranleddes af det lifliga bifallet att gifva flere extranummer.

»Kgl. operasångerskan» Gerda Petersson gaf i samma lokal konsert d. 26 febr. med biträde af violinisten hr Carl Bredberg, pianisten Hedelin och dr Karl Valentin. Konsertgifvarinnan sjöng bl. a. en aria ur »Drottningen af Saba», och hrr Bredberg och Hedelin spelade tillsammans en ny sonat för violin och Piano i D moll af Saint-Saëns. — D. 28 Febr, gaf dir. Kuhlau en symfonimatiné, å hvilken utfördes Beethovens uvertyr till »Fidelio», n:o 3 (»Leonora»), Bach-Aberts Preludium och fuga samt symfoni af Svendsen.

Från våra grannländer.

Kristiania 15—28 febr. Kristiania har under sista hälften af förra månaden gifvit »Ambrosius» med musik af J. P. E. Hartmann, för öfrigt ingen pjes med musik. Eldorados teater har haft till gäst fru Anna Norrie, som der uppträdt i »Pariserlif», »Lykkepigen», »Boccaccio», »Storhertiginnan», »Den sköna Helena» och »Den sköna Galathea». — Musikforeningens konsert d. 20 febr. gafs, som vanligt, under hr Iver Holters ledning, samt med biträde af sångerskan fru Barbara Larssen och

hr Joh. Haarklou. Programmet upptog jämte romanssång följande orkestersaker: Wagners Charfreitagszauber ur »Parsifal» och, för första gången, Symfoni (D moll) af J. Haarklou samt uvertyren till »Die verkaufte Braut» af Smetana. — Pionovirtuosen Frans Rummel började d. 25 konserter här och ämnar gifva tre konserter. Den inhemske pianisten Martin Knutzen gaf d. 27 febr. en konsert i Logens stora sal med biträde af svenske operasångaren John Forsell och orkestern. Herr Knutzen spelade vid tillfället konserter af Rubinstein (D moll) och Saint-Saëns (G moll) samt kompositioner af Chopin. Hr Forsell sjöng en aria ur »Le pardon de Ploërmel» med orkester samt sånger af Rubinstein, Schubert och Geijer (»Den analkande stormen.»)

Helsingfors. Febr. 8—25. Svenska teatern har under denna tid ej haft någon musikpjes på sitt program; Finska T. har deremot fortsatt uppförandet af Topelius-Pacius' »Prinsessan af Cypern». Italienska operan på Societetsteatern har sedan vår sista redogörelse gifvit »Ernani», »Perfiskarena», »Linda», »Mignon», »Puritanerna», »Pajazzo», Verdis »Otello» och Donizettis sällan nu mera hörda 3-aktsopera »Maria de Rohan». Säsongen afslutades d. 15 febr. med en representation, hvars program upptog en akt ur hvardera af operorna »Puritanerna», »Otello», »Aida», »Maria de Rohan» och »Perfiskarena». — Filharmoniska sällskapets 5:e symfonikonsert d. 28 febr. hade följande program: 1. Uvertyr till Humperdincks »Hans och Greta», 2. Konsert för violoncell (frök. Elsa Ruegger) af De Swert, 3. Symphonie pathétique n:o 6 af Tschaikowsky. Fröken Elsa Ruegger gaf d. 22 febr. en egen konsert med biträde af filharmoniska orkestern i universitetets sollennitetssal, då hon bl. a. spelade violoncellkonsert af Haydn. Fröken R. är en 15-årig behaglig artist, som säges ha liten men vacker ton i sin violoncell, hvilken hon lär sköta fullt virtuosmessigt. Den berömda pianisten Eugen d'Albert har gifvit ett par konserter här och bl. a. spelat Beethovens Sonata appassionata samt sonat Op. 31 n:o 3, Schumanns Fantasi op. 17 (C dur), och Preludium och fuga af Bach-d'Albert. Konsert har äfven gifvits af sångerskan frök. Elli Forsell med biträde af operasång. hr Ojanperä och pianisten W. Petzet, Filharmoniska sällskapets populära konserter ha fortgått.

Köpenhamn. Febr. 15—28. Kgl. teaterns repertoar denna tid har upptagit Ennas »Cleopatra» (med fru El. Gulbranson), Mästersångarna i Nürnberg, Ranghild och »Faust» samt balletten »Coppelia». — D. 16 febr. gafs här konsert af den svenska sän-

gerskan fröken Gerda Petersson i konsertpaläets mindre sal samt i den större »Helmer-konsert» d. 27. På denna violinisten Fr. Helmers jubileumskonsert med biträde af k. hofkapellet under Svendsens ledning utförde hr H. violinkonserter af Viotti och af Aug. Enna samt Polonäs af Laub. Bassångaren Emil Holm biträdde med sånger af Schubert. Ennas violinkonsert säges ha vunnit stor succès såsom melodiskt intressant och med utmärkt orkesterarbete, hvarför den tros komma att blifva ett repertoarstycke.

Konsertmästaren Helmer vid hofkapellet i Köpenhamn, äfven här i Sverige bekant som utmärkt violinist, har i 25 år verkat som soloviolinist. Helmer hyllades på jubileumsdagen med en mängd telegram och lyckönskningsskrivelser (deribland äfven från kammarmusikföreningarna i Stockholm och Göteborg) samt dyrbara gåfvor och en rik blomsterhyllning. Från hans elever öfverlemnade en deputation af damer en prydlig adress och en betydande penningssumma i guld att användas till en rekreationsresa.

Paris. »Messidor», skördemånadens namn under den första franska revolutionen, är titeln på en ny opera af Alfred Bruneau till text af Emile Zola, som helt nyligen för första gången uppfördes på Stora Operan i Paris och gjorde rätt mycken lycka. Texten, som skildrar arbetets strid mot guldets och det föras slutliga seger, säges innehålla många poetiska skönheter; derjemte beskrifves Bruneaus musik som särdeles effektrik och fullt i nivå med libretton. Hufvudpartierna utfördes af fru Deschamps-Jéhin samt hrr Alvarez och Delmas. — Så berättas från ett håll, från ett annat (korrespondens till »Signale») heter det att premiären bragte nederlag åt både librettisten och tonsättaren, men att sceneri och utförande voro förträffliga.

London. På Savoy-teatern har en ny operett »Hennes Majestät eller hofvet i Singola» gjort stor lycka genom sin behagliga och pikanta musik. Komponisten är sir Alexander Mackenzie, direktör för Kungl. akademien för musik i London.

Budapest. Å operascenen härstädes har nyligen Goldmarks opera »Drottningen af Saba» gifvits för 100:e gången. Den närvarande komponisten var föremål för stora ovationer och hyllades med lagerkransar och mångfaldiga inropningar samt en af de medverkande konstnärerna föranstaltad kollation efter representationens slut.

På tebjudningen. Scenen är i England. På tebjudningen med musikalisk aftonunderhållning yttrar värdinnan till en af sina manliga gäster: »Ni är ju musiker, mr Jones?» Jones: »Jag smickrar mig med att vara en temligen god musikkännare, min nådiga.» Värdinnan: »Ah — så mycket bättre! Min dotter skall just nu börja spela ett Mikado-potpourri; då kan ni kanske hjälpa henne att — vända bladen.»

(Insändt!)

Markneukirchen Sachsen.

Det är en känd sak, att ju dugligare en man är i sitt fack, dess mindre talar han berömmande om sitt arbete och sina produkter, alldestund han är fullt öfvertygad om att det goda sjelft skall bryta sig väg. Under det i alla tidningar någon instrument-fabrikant eller instrumenthandlare framhåller sin firma såsom den bästa och billigaste att anlita för beställningar, får man om ett i sitt slag enstående affärshus aldrig läsa något offentligt beprisande, och mången resande lemna Markneukirchen utan att ha gjort något besök hos den betydande firman Moritz Gläsel (kallad wienaren). Äfven jag skulle ha rönt samma öde, om icke en vän till hr Gläsel gjort mig uppmärksam på hans rikhaltiga lagar af gamla och goda nya stråkinstrument.

Ehuru min sagesman i hög grad stegrat mina förväntningar, så blefvo de vid beträdande af herr Gläsels lagerrum vida öfverträffade, och jag var på det högsta förvånad öfver mängden af gamla och nya stråkinstrument. Utom ett stort antal äkta italienska violer, som hr Gläsel förvarat i särskilda skåp, har han upphängt sina instrument i två stora salar. Lagret af ensamt gamla stråkinstrument uppgående till långt öfver 1000, representerar nästan alla äldre mästare, under det att äfven den nyare violfabrikationen är tillräckligt företrädd. Herr Gläsel — för öfrigt i besittning af 6 första prismedaljer: Wien 1873, Dresden 1875, Philadelphia 1876, Rotterdam 1877, Teplitz 1884 och London 1891 — är till yrket stråkinstrumentfabrikant och har derigenom likasom genom sina förr gjorda mångåriga resor i hem- och utlandet utbildat sig till en bland de förnämsta kännare af äldre violininstrument. Han visar med älskvärdt tillmötesgående en hvar, äfven icke-köpare, mycket gerna sina skatter. Derför må ingen försumma att vid uppehåll i Markneukirchen göra firman Moritz Gläsel ett besök.

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmnier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepot för Blüthners världsberömda Flyglar, samt Rönnischs & Steinweg Nachfolgers utmärkta Pianinos.

J. G. MALMSJÖ

GÖTEBORG

Etablerad 1843.

Kongl. Hofleverantör.

Tjuguförsta

pris, in- och utrikes.

Flyglar och Pianinos

Bequäma
afbetalnings-
vilkor.

Talrika vitsord

från framstående musici
och konstnärer, bl. a. från

Alfred Reisenauer, Professor

Franz Neruda, Alfred Grünfeld,

Moritz Rosenthal, Prof. Franz

Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad.

Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass samt Kungl. Musikaliska Akademien och Göteborgs mera framstående musici och musiklärarinnor.

Rekommendationsintyg från alla världens länder. — Illustrerad priskurant gratis. — Solida kommissionärer sökas.

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen.

Kungstensgatan 56, 3 tr.

Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m.

Frans J. Huss.

Skandinaviska Orgelfabrikens Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten enhälligt vitsordade för att vara de bästa i Norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.

Skandinaviska Orgelfabriken. Kontor och utställning i Stockholm: Mästersamuelsgatan 24.

I Musik- och Bokhandeln har i dessa dagar utkommit:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny, lättfattlig undervisningsmetod för barn, öfversatt och bearbetad efter

Prof. H. von Bocklet.

Häft. 3 kr., i pappband 3: 50, cloth-band 4 kr.

Tor de vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. (Gotlands Allehanda.)

Elkan & Schildknechts Musikhandel
17 Fredsgatan 17.

Baler, Soaréer och Bröllop!

Utmärkt och taktfast

•• DANS-MUSIK ••

på piano utföres af undertecknad, som deri eger mångårig vana och erkänd skicklighet.

Order mottagas här hos hrr musikhandlare eller i min bostad 5 Malmstadsnadsatan, 3 tr. (Allm. Telefon nr 565).

Referens: Hofmusikhandlaren Lundquist.

Henning R. Weidling.

Musikinstrument

af alla slag förskrifver man billigast från

Conrad Eschenbachs Fabrik
Markneukirchen 7 S:a

Illustrerad Prislista gratis.

Agent sökes.

Innehåll: Herman Brag (med porträtt).

— Till Franz Schuberts lefnadsteckning (forts. och slut). — Utländsk musikrevy för år 1896 (forts. och slut). — Musikpressen. — Litteratur. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Markneukirchen, Sachsen (insändt). — Annonser.